

РЕЦЕНЗІЯ

старшого викладача кафедри іноземної філології і перекладу Національного університету біоресурсів і природокористування України, кандидата педагогічних наук **ЛАШКУЛА Валерія Анатолійовича** на дисертацію **СТУКАЛО Олени Анатоліївни** на тему: **«Підготовка майбутніх ветеринарів до професійного спілкування у процесі вивчення гуманітарних дисциплін»**, подану на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 15 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)»

Актуальність обраної теми

Актуальність та доцільність проблеми дослідження, обраної Олени Стукало, обумовлена спрямованістю процесів сучасного освітнього простору на підготовку фахівця, який відповідає стандартам ХХІ століття – професійно компетентної особистості, яка, однак, володіє не лише фаховими знаннями, а й комплексом так званих м'яких навичок (soft skills), що дозволяють більш ефективно здійснювати професійну діяльність. До них належать і комунікативні уміння, здатність до спілкування під час виконання професійних обов'язків. У зв'язку з цим, виникає обґрунтована потреба підготовки майбутніх ветеринарів до професійного спілкування, необхідність розроблення науково-методичного забезпечення цього процесу, розкриття потенційних можливостей студентів у процесі вивчення гуманітарних дисциплін. Саме тому тема дисертаційного дослідження Олени Стукало на тему: «Підготовка майбутніх ветеринарів до професійного спілкування у процесі вивчення гуманітарних дисциплін» є своєчасною і актуальною.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації

Розглядаючи наукові результати, отримані Оленою Стукало у процесі проведення дослідження, оцінюємо, насамперед, наукову новизну дисертації. Її авторка уперше визначила й обґрунтувала педагогічні умови, що сприяють формуванню готовності майбутніх ветеринарів до професійного спілкування; уточнила теоретичні положення про сутність і структуру професійного спілкування майбутніх ветеринарів, а також критерії та показники сформованості готовності майбутніх ветеринарів до професійного спілкування; здійснила удосконалення організаційно-методичного забезпечення процесу формування готовності майбутніх ветеринарів до професійного спілкування на основі використання інтерактивних технологій навчання.

До позитивних здобутків Олени Стукало можна віднести визначені нею особливості професійної підготовки майбутніх ветеринарів до професійного спілкування, а саме: вивчення української мови за професійним спрямуванням, що сприятиме успішній комунікації у подальшій професійній діяльності з колегами, керівництвом, замовниками

та іншими категоріями комунікантів у професійних ситуаціях; вивчення однієї з іноземних мов, що дозволить спілкуватися на професійні теми з іншомовними партнерами й ознайомлюватися із актуальними досягненнями ветеринарної науки і практики у інших країнах; вивчення латинської мови з метою досконалого володіння фармакологічною, анатомічною, медичною термінологією.

Досить ретельний аналіз праць науковців став основою для визначення й обґрунтування педагогічних умов формування готовності майбутніх ветеринарів до професійного спілкування, а саме: забезпечення позитивної мотивації майбутніх ветеринарів до професійного спілкування; різноаспектна мовна підготовка майбутніх ветеринарів у освітньому процесі; використання комплексу традиційних та інтерактивних технологій у процесі підготовки майбутніх ветеринарів до професійного спілкування.

Пошуки шляхів формування готовності майбутніх ветеринарів до професійного спілкування привели здобувачку до висновку, що для активної участі у цьому процесі варто використовувати інтерактивні технології навчання. У дисертації відзначено, яким чином це відбувається: через взаємодію викладача та студента, взаємодію між студентами, використання аудіо, зображень та відео, практичні демонстрації та вправи. Представлено також деякі із можливих видів занять, базованих на використанні інтерактивних технологій.

Повнота викладених матеріалів досліджень в опублікованих наукових працях

Результати дисертаційного дослідження достатньою мірою висвітлені в наукових публікаціях авторки. Зокрема, за темою дисертації опубліковано 72 наукові праці, з яких 12 статей у наукових фахових виданнях України, 5 статей в інших виданнях, 55 тез та матеріалів конференцій.

Аналіз структури і змісту роботи

Дисертація логічно структурована, містить аргументовані висновки і методичні матеріали, які можуть бути використані викладачами в освітньому процесі та науковій діяльності, для розроблення навчальних посібників, а також для вдосконалення робочих програм низки дисциплін, зокрема, таких як «Іноземна мова», «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Українська мова за професійним спрямуванням», «Латинська мова».

Спираючись на тлумачення науковцями поняття «професійне спілкування», авторка констатує, що особливістю професійного спілкування є те, що воно перебуває в нерозривному зв'язку з діяльністю; власне, є одним із видів діяльності і зумовлено потребами взаємодії.

Ефективність проведеного дослідження підтверджується результатами констатувального і формувального етапів педагогічного експерименту. Узагальнення результатів здійснювалося на основі методів статистичної обробки і порівняльного аналізу,

які дозволили простежити динаміку кількісних і якісних змін у рівнях сформованості готовності майбутніх ветеринарів до професійного спілкування. Отримані результати демонструють значне зростання визначених рівнів досліджуваної якості у студентів експериментальних груп. Це свідчить про ефективність визначених педагогічних умов формування готовності майбутніх ветеринарів до професійного спілкування та відповідно розробленої моделі й доцільність їх запровадження в освітній процес закладів вищої освіти, які пропонують програми для навчання лікарів ветеринарної медицини.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності

За результатами рецензування дисертації порушення академічної доброчесності не виявлено. Авторка використовувала посилання на матеріали, які були використані в дослідженні.

Питання для дискусійного обговорення

Водночас, оцінюючи в цілому наукові здобутки здобувачки позитивно, вважаємо за доцільне висловити певні зауваження і побажання:

1. Було б доречно додати до загальних висновків уточнене визначення поняття «готовність майбутніх ветеринарів до професійного спілкування», яке здобувачка розуміє як особистісне утворення, що передбачає сформованість у майбутніх ветеринарів позитивної мотивації, мовних знань, комунікативних умінь для використання їх під час вирішення професійних завдань.

2. Характеристика особливостей професійного спілкування ветеринарів тільки виграла б, якби авторка більш детально окреслила специфіку цієї роботи у розрізі спілкування з різними категоріями співрозмовників.

3. Позитивно оцінюючи узагальнення поглядів дослідників щодо сутності професійного спілкування, представлені у таблиці 1.1, висловимо проте пропозицію, що цю таблицю доцільно було б розмістити у додатках.

4. Здобувачкою аргументовано ефективність використання у процесі формування готовності майбутніх ветеринарів до професійного спілкування інтерактивних технологій навчання. Однак, у своїй експериментальній роботі вона використовувала комбінацію традиційних та інтерактивних навчальних технологій, тож варто було б відобразити це більш детально й у обґрунтуванні щодо їх використання (підрозділ 2.3 дисертації).

Проте висловлені зауваження не впливають на високий науковий рівень, новизну та достовірність результатів дисертації Олени Стукало.

Загальний висновок

Дисертація відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 261 від 23 березня 2016 року

№ 261 (із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 283 від 03.04.2019 р. та № 502 від 19.05.2023 р.), наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.) і Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року (із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 341 від 21.03.2022 р. та № 502 від 19.05.2023 р.), а її авторка Стукало Олена Анатоліївна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка».

Рецензент
старший викладач кафедри
іноземної філології і перекладу
Національного університету біоресурсів
і природокористування України,
кандидат педагогічних наук

Валерій ЛАШКУЛ

